

Linja-automatkustajien oikeuksista säädettävä lailla

Kuluttajaliitto vaatii, että linja-automatkustajien oikeuksista säädetään laissa. Tällä hetkellä asiasta ei ole muista joukkoliikennemuodoista poiketen kattavaa lainsäädäntöä: maaliskuun alussa voimaan tullut EU-asetus linja-automatkustajien oikeuksista sääntelee bussimatkustajien oikeuksia vain osittain, siinä ei ole esimerkiksi säädetty matkustajien oikeudesta vahingonkorvaukseen.

Joukkoliikennelain mukaan linja-autoliikennöitsijän on annettava laatulupaus, jossa tulee määritellä myös valitusten käsittely, hinnan palautus, sopimuksen purku ja vahingonkorvaukset. Kuluttajaliiton havaintojen perusteella laatulupausten laatu on tältä osin erittäin heikko. Parhaimmillaan laatulupaukset ovat niin ympärilyöreit, että niissä ei luvata mitään, esimerkiksi luvataan vain käsitellä korvausvaatimukset tai luvataan noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä (jota siis ei ole). Silloin kun laatulupauksissa luvataan jotain konkreettista, lupaukset ovat voimassa olevan oikeuden vastaisia: yleisin virhe on lupaus korvata vain vahingosta aiheutuneet välittömät vahingot, vaikka sopimusoikeuden yleisten periaatteiden mukaan myös välillinen vahinko on korvattava tietyin rajoituksin. Mitä tarkempia lupauksia annetaan, sitä virheellisempiä ne ovat. Virheet ovat usein aivan alkeellisia, esimerkiksi ilmoitetaan, että kaluston rikkoutumistapauksissa viivytyksestä johtuvia kuluja ei korvata lainkaan. Sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaan palveluntarjoaja on kuitenkin vastuussa palvelun virheestä, jollei pysty osoittamaan toimineensa huolellisesti.

Tällä hetkellä linja-automatkustajien oikeuksiin sovelletaan yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Lakimieskoulutuksen saaneille tilanne ei ole ongelmallinen: periaatteet ovat niin vakiintuneita, että melkein kaikissa tapauksissa oikea ratkaisu löytyy paljoa miettimättä. Vaikka tilanne on juristeille selvä, muille ihmisille se on vaikea. Laatulupausten perusteella liikennöitsijät eivät ole selvillä edes perusasioista.

Linja-automatkustajien oikeuksista säätäminen laissa selventäisi tilannetta – sekä liikennöitsijöiden että matkustajien olisi helpompi ottaa selvää oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Kuluttajaliiton mielestä lainsäädännöllä ei välttämättä tarvitse muuttaa vallitsevaa sopimusoikeuden periaatteisiin perustuvaa oikeustilaa ainakaan merkittävästi, tuoda se vain kaikkien näkyviin.